

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Oboer/15/2020
Identifikačné číslo spisu: 8312205613
Dátum vydania rozhodnutia: 30. novembra 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8312205613.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: BENCONT COLLECTION, a. s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692 (pôvodne PRO CIVITAS s. r. o., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 45 869 464), zast. verita, s. r. o., so sídlom Miletičova 5B, Bratislava, IČO: 35 940 875, proti povinnému: E. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z., R., o vymoženie 553,66 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11Er/186/2012, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 12CoE/111/2012-33 zo dňa 07. 03. 2013, takto

rozhodol:

I. Dovolanie oprávneného o d m i e t a .

II. Povinnému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej ako „exekučný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 11Er/186/2012-15 zo dňa 24. 05. 2012 zamietol žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „EP“), § 45 ods. 1 písm. b/, c/, ods. 2, § 40 písm. a/, b/ zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, § 2 písm. a/, b/, § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere, § 879g Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), článku 2 písm. a/, b/ a c/, článku 3 ods. 1, 2 a 3, článku 6 a článku 10 Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Vzhľadom na povahu účastníkov zmluvného vzťahu - zmluvy o úvere zo dňa 06. 11. 2007, a to Poštovej banky, a. s. ako dodávateľa (právny predchodca oprávneného) v zmysle definície podľa článku 2 písm. e/ Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 05. 04. 1993, súd predmetnú úverovú zmluvu posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu, kde povinný je v pozícii spotrebiteľa v zmysle definície spotrebiteľa podľa článku 2 písm. b/ Smernice Rady 93/13/EHS. Z odôvodnenia prvoinštančného uznesenia vyplýva, že v posudzovanej veci sa oprávnený návrhom na vykonanie exekúcie domáha vymoženía pohľadávky na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský

rozsudok. Rozhodcovská doložka je súčasťou obsahu formulárovej zmluvy o úvere, ktorú dodávateľ - Poštová banka, a. s. používa v rámci svojej podnikateľskej činnosti v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve je podľa názoru súdu neprijateľnou podmienkou, ktorá je nekalou v zmysle článku 3 ods. 3 a prílohy 5 Smernice Rady č. 93/13/EHS, nakoľko v porovnaní s dodávateľom sa spotrebiteľ nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Aj v tomto konkrétnom prípade povinný nemal možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy ovplyvniť, nakoľko jej súčasťou sú aj všeobecné obchodné podmienky. Rozhodcovská doložka obsiahnutá v článku 3 ods. 6 zmluvy o úvere, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul v predmetnom konaní, znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodnutie sporu štátnym súdom, nakoľko v rozhodcovskej doložke je uvedené, že všetky spory, ktoré vzniknú z bankových obchodov ako aj zo zmlúv, budú rozhodované pred Stálym rozhodcovským súdom pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA a MEDIÁČNÁ, a. s. Rozhodcovskú doložku si povinný ako spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdlosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu. Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom podľa názoru súdu viedli vo svojom dôsledku k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia Smernice 93/13/EHS. Na základe uvedeného dospel exekučný súd k záveru, že dojednanie rozhodcovskej doložky v predmetnej spotrebiteľskej zmluve je nekalou podmienkou, je v rozpore s príslušnými ustanoveniami Smernice 93/13/EHS, preto nie je pre spotrebiteľa záväzná. Z týchto dôvodov exekučný súd žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

2. Proti rozhodnutiu exekučného súdu podal odvolanie oprávnený a z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie vydal vyšší súdny úradník, pričom sudca sa s jeho rozhodnutím stotožnil (č. l. 30 spisu), bolo odvolanie podľa § 374 ods. 4 vety prvá a druhá Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) predložené Krajskému súdu v Prešove ako súdu odvolaciemu. Tento po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., uznesením č. k. 12CoE/111/2012-33 zo dňa 07.03. 2013, odvolaním napadnuté rozhodnutie prvoinštančného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil so záverom prvoinštančného súdu o tom, že rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Zakomponovanie rozhodcovskej doložky do predtlaču podmienok úveru, resp. zmluvy o úvere, nedáva klientom možnosť na výber, prípadne odmietnutie rozhodcovského konania. Odvolací súd má za to, že dohoda o rozhodcovskej doložke v spotrebiteľskej zmluve je prípustná za predpokladu, že podmienky, za akých sa rozhodcovské konanie uskutoční, budú účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, t. j. spotrebiteľa a že dohodnuté procesné pravidlá budú garantovať spravodlivé konanie, vrátane možnosti preskúmania rozhodcovského rozsudku inými rozhodcami. Odvolací súd poukázáním na ustanovenie § 37 zákona o rozhodcovskom konaní uviedol, že zo zmluvy o úvere, z obchodných podmienok, ani z rozhodcovskej doložky nevyplýva, žeby účastník rozhodcovského konania mal právo podať žiadosť o preskúmanie rozhodcovského rozsudku do 15 dní od jeho doručenia, a teda predmetné rozhodcovské konanie je jednoinštančné na rozdiel od súdneho konania, ktoré je v zásade dvojinštančné. Odvolací súd poukázal aj na § 4 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z., podľa ktorého rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky v zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať osobitnú písomnú formu, inak je neplatná, nepostačuje odkaz na záverečné ustanovenia zmluvy o úvere. Ak vo veci rozhodoval rozhodca bez platnej rozhodcovskej zmluvy, kde nepostačuje odkaz na záverečné ustanovenia úverovej zmluvy, vo veci rozhodoval neprávomocný orgán. Záverečné ustanovenia úverovej zmluvy majú riešiť otázku úverovej zmluvy, nie vytvárať nový vzťah, novú zmluvu o rozhodcovskom konaní. Naviac, vo veci je dojednaný rozhodcovský súd v sídle poskytovateľa úveru (Bratislava), ktorá okolnosť sťažuje prístup dlžníka k obhajobe jeho práv v rozhodcovskom konaní, nakoľko dlžník -

povinný býva v R.. Oprávnený preto nemá titul na vedenie exekúcie podľa § 41 EP, kde by rozhodca bol oprávnený rozhodovať vo veci účastníkov. Vo vzťahu k námietke oprávneného ohľadne postupu v zmysle § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, odvolací súd uviedol, že novelizáciou tohto ustanovenia zákonodarca zvolil presnejšiu úpravu, podľa ktorej je banka povinná preukázateľne poučiť klienta o dôsledkoch uzavretia navrhovanej rozhodcovskej zmluvy, aby klient mal možnosť voľby.

3. Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 13. 05. 2013.

4. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie oprávnený (ďalej tiež ako „dovolateľ“), ktorý navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne, aby uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. a/ O. s. p., teda že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, písm. d/ (v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie), písm. e/ (nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný) a písm. f/ (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), súčasne ustanovením § 238 ods. 3 O. s. p. Dôvodnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého dovolanie možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 (písm. a/), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (písm. b/) a rozhodnutie súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (písm. c/). V dôvodoch dovolania podrobne rozobral skutkový a právny stav veci (č. l. 36 - 42).

5. Povinný ani súdny exekútor sa k dovolaniu oprávneného nevyjadrili.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C. s. p.“), po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok oprávneného je potrebné odmietnuť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle prechodného ustanovenia § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval podľa § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O. s. p..

8. Dovoláním ako jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu, ale možno ním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

9. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., dovolateľom napadnuté uznesenie však nevykazuje znaky žiadneho z nich. V prejednávanej veci Krajský súd v Prešove ako súd odvolací síce potvrdil uznesenie Okresného súdu Humenné ako súdu prvej inštancie o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, avšak bez toho, že by vo výrokovej časti prípustnosť dovolania vyslovil. Rovnako sa nejedná o ďalšie prípady prípustnosti dovolania proti uzneseniu zakotvené v § 239 O. s. p., vzhľadom na ktorú skutočnosť je nepochybné, že dovolanie oprávneného v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

10. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť aj z ust. § 238 ods. 3 O. s. p., dovolací súd poukazuje na to, že citované ustanovenie upravuje (upravovalo) prípustnosť dovolania voči rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme rozsudku a keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému vo forme uznesenia, prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O. s. p. neprihádza do úvahy.

11. Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci bola možná len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p., na ktorú je dovolací súd povinný vždy prihliadnúť. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale skúmal tiež, či v konaní odvolacieho súdu nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 O. s. p.. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia, majúcich za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Pri existencii uvedených väd možno totiž dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O. s. p. vylúčené. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. pritom nie je významný predmet konania ani subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že k vade vymenovanej v tomto ustanovení došlo, ale rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

12. Dovolateľ procesné vady uvedené v § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. nenamietal a keďže vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo, zameril sa dovolací súd na vady konania podľa § 237 písm. a/, d/, e/ a f/ O. s. p., namietané dovolateľom.

13. K obsahovo rovnakým námietkam oprávneného, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť svojho dovolania podaného v preskúmvanej veci, sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých ten istý oprávnený vystupoval v procesnom postavení dovolateľa. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia tunajšieho kolégia sp. zn. 4Oboer/19/2013 zo dňa 26. 03. 2013, 4Oboer/76/2013 zo dňa 31. 05. 2013, 4Oboer/50/2013 a 4Oboer/110/2013 zo dňa 24. 06. 2013, 4Oboer/44/2013 a 4Oboer/187/2013 zo dňa 31. 07. 2013, 5Oboer/19/2013 zo dňa 19. 09. 2013, ale aj občianskoprávneho kolégia napr. 3Cdo/62/2013 zo dňa 25. 07. 2013 a konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach (ako aj v ďalších rozhodnutiach iných senátov obchodnoprávneho, aj občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnených na webovom sídle Najvyššieho súdu SR v kategórii „Rozhodnutia“), sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. S prihliadnutím na požiadavku procesnej ekonomiky preto najvyšší súd na odôvodnenia týchto rozhodnutí v podrobnostiach poukazuje s tým, že sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje aj v preskúmvanej veci.

14. V rozhodnutiach uvedených v predchádzajúcom odseku najvyšší súd konštatoval, že:

14.1. prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná iba vtedy, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej nemal rozhodnúť; rozhodovanie súdov v exekučných veciach však vyplýva priamo zo zákona (napr. § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 EP),

14.2. prekážku rozsúdenej veci (§ 237 písm. d/ O. s. p.) pre exekučné konanie netvorí rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, lebo rozhodcovské konanie nemá charakter exekučného konania,

14.3. ust. § 237 písm. e/ O. s. p. má dopad len na tie prípady, v ktorých súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebol podaný žiadny návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu (oprávnený však návrh na vykonanie exekúcie podal),

14.4. pri postupe podľa § 44 ods. 2 EP sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, pričom oboznamovanie s obsahom listín zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania sa nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného,

14.5. ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc vydať ho, zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa oprávnenému právo na výkon rozhodnutia neodopiera,

14.6. pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor so spotrebiteľom prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012),

14.7. postup banky v danom prípade nezodpovedal ust. § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, lebo rozhodcovská doložka nebola naformulovaná tak, aby založila právomoc

rozhodcovského súdu zriadeného bankami alebo ich záujmovým združením (§ 67 ods. 1 a 2 zákona č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a o doplnení a zmene niektorých zákonov), 14.8. nedôvodná a irelevantná je aj námietka oprávneného, že slovenský preklad Smernice nie je správny.

15. K záverom uvedeným vo vyššie označených bodoch 14.1. až 14.8. dospel najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka - z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších inštancií - je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 ods. 1 OZ), ktorá skutočnosť zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na uvedené nie je vykonateľný exekučný titul.

16. Vo vzťahu k námietke dovolateľa spočívajúcou v tvrdení, že exekučný súd sa nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy tej istej inštancie (dokonca samotný exekučný súd), dovolací súd poukazuje na to, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému. Pokiaľ všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe automaticky vidieť porušenie článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Judikatúra nie je bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to aj pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená. Pokiaľ ten-ktorý súd svoje závery (hoci odlišné) dostatočne zdôvodnení s presvedčivým vysvetlením svojho rozhodnutia vo veci, nemožno jeho postup vnímať ako porušenie vyššie označeného článku ústavy, resp. príslušných článkov Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd či Listiny základných práv a slobôd.

17. V súvislosti s námietkou dovolateľa, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

18. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, dovolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania, dovolanie oprávneného podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

19. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p., pričom povinnému, ktorý bol v dovolacom konaní úspešný, nepriznal náhradu trov konania, keďže mu v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, ktorá okolnosť vyplýva z obsahu spisu. Najvyšší súd Slovenskej republiky tak rozhodol v súlade s článkom 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá C. s. p. a § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. 05. 2011).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

